

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Radana Malíka v právní věci **žalobkyně: EXENERGY s.r.o.,** se sídlem Papírenská 113/1b, Praha 6, zast. Mgr. Štěpánem Patočkou, advokátem se sídlem Klimentská 10, Praha 1, proti **žalovanému: Energetický regulační úřad**, se sídlem Masarykovo náměstí 5, Jihlava, proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 1. 7. 2011, č. j. 00012-23/2011-ERU, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 19. 1. 2012, č. j. 62 A 13/2011 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Podanou kasační stížností se žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 1. 7. 2011, č. j. 00012-23/2011-ERU. Tímto rozhodnutím byl zamítnut návrh stěžovatelky, aby žalovaný dle ustanovení § 17 odst. 5 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (dále jen „energetický zákon“), uložil společnosti ČEZ Distribuce, a.s., povinnost vykupovat elektrickou energii, vyrobenou v této elektrárně, a to za výkupní ceny stanovené zákonem a cenovým rozhodnutím žalovaného pro fotovoltaické výrobny s instalovaným výkonem nad 30 kW, uvedené do provozu v roce 2010.

Napadeným usnesením krajský soud žalobu ve smyslu § 46 odst. 2 a § 68 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), odmítl, neboť dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí je rozhodnutím správního orgánu v soukromoprávní věci. Subjektivním právům soukromým je ochrana poskytována v civilním soudním řízení podle částí páté občanského soudního řádu.

Pro posouzení otázky věcné příslušnosti soudu je dle závěru krajského soudu podstatné, že napadené rozhodnutí bylo vydáno ve sporném správním řízení a že žalovaný vystupoval v tomto řízení v působnosti správního orgánu ve smyslu ustanovení § 141 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, který je nadán energetickým zákonem k řešení a rozhodování sporů v soukromoprávních věcech. V projednávané věci jde o spor týkající se podmínek výkupu elektřiny, který vznikl mezi výrobcem elektřiny (stěžovatelkou) a provozovatelem distribuční soustavy.

Bez ohledu na skutečnost, že se v hodnocení věci projevilo posouzení podmínek pro zvýhodněnou výkupní cenu energie, která je výsledkem ingerence subvenční povahy, spočíval zásah žalovaného, v řešení sporu z obchodního vztahu dvou subjektů nacházejících se na trhu s elektřinou, tj. dvou subjektů nacházejících se v rovném postavení. V této souvislosti odkázal krajský soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2004, č. j. 7 As 58/2003 - 104 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

V kasační stížnosti stěžovatelka nesouhlasí s odmítnutím žaloby a namítá tak (byť ne výslovně) kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

Stěžovatelka má za to, že spor o výši výkupní ceny poskytované podle zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o podpoře výroby elektřiny"), který je základem celé věci, je sporem s veřejnoprávním prvkem. Podpora, která je mezi stěžovatelkou a společnosti ČEZ Distribuce, a.s., předmětem sporu, je sice poskytována ze strany příslušných provozovatelů distribučních soustav, ale podle veřejnoprávní normy. Nejde o prostředky samotných provozovatelů, ale o prostředky veřejné, které jsou podle zákona složkou ceny za distribuci elektřiny a dotací z prostředků státního rozpočtu.

Příslušní provozovatelé distribučních soustav tak poskytováním podpory podle zákona o podpoře výroby elektřiny v podstatě vykonávají veřejnou správu na úseku podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů.

Z důvodů výše uvedených stěžovatelka navrhuje napadené usnesení krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu. Tvrzení stěžovatelky, dle kterého je podpora vyplácena z veřejných prostředků, považuje za zavádějící.

Tuto podporu totiž vyplácí provozovatel distribuční soustavy jako soukromoprávní subjekt a náklady na vyplácenou podporu následně kalkuluje do ceny za distribuci elektrické energie, kterou účtuje odběratelům. Stejně tak v případě dotací ze státního rozpočtu není provozovatel distribuční soustavy ten, kdo nakládá s veřejnými prostředky, pouze je mu z nich následně částečně kompenzována platební povinnost.

Žalovaný odkazuje na relevantní judikaturu kasačního soudu, a to na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2004, č. j. 7 As 58/2003 - 104, a rozhodnutí rozšířeného senátu NSS ze dne 12. 10. 2004, č. j. 4 As 47/2003 - 125, ze kterých ve svém vyjádření cituje.

Žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené usnesení netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Kasační soud má shodně s krajským soudem za to, že předmětem řízení, jehož výsledkem bylo napadené rozhodnutí, bylo soukromé, nikoli veřejné právo, a proto krajský soud po právu podanou žalobu podle ustanovení § 46 odst. 2, ve spojení s ustanovením § 68 písm. b) s. ř. s., odmítl s tím, že je třeba podat novou žalobu podle § 244 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

Krajský soud zcela správně odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2004, č. j. 7 As 58/2003 - 104, na které odkázal i žalovaný. V tomto rozhodnutí kasační soud vyložil, že energetický zákon nemá výhradně veřejnoprávní charakter a neobsahuje výlučně veřejnoprávní normy. Předmětem jeho úpravy jsou dle § 1 podmínky podnikání, výkonu státní správy a regulace v energetických odvětvích, kterými jsou elektroenergetika, plynárenství a teplárenství, jakož i práva a povinnosti fyzických a právnických osob s tím spojená.

Z výše uvedeného vyplývá, že energetický zákon je dílem právním předpisem práva veřejného (výkon státní správy) a dílem práva soukromého (podmínky podnikání). Proto je třeba se v každém konkrétním případě zabývat povahou posuzovaného právního vztahu či sporu. Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí dále vyslovil, že rozhodujícím kritériem pro rozlišení, o jaký vztah se jedná, je metoda úpravy, tedy, zda jde o úpravu vztahů postavených na rovnosti, tj. o vztahy mezi držiteli licencí a jejich zákazníky, nebo o vztahy ryze vrchnostenského charakteru, kam patří např. rozhodování ve věcech udělení, změn či zrušení licencí nebo rozhodování ve věcech přestupků a správních deliktů právnických a podnikajících fyzických osob (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2010, č. j. 8 As 15/2010 - 106).

Při určení, zda o žalobě proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu rozhodují soudy v občanském soudním řízení či soudy správní, je proto vždy nutné rozlišovat, zda tento správní orgán rozhodoval v soukromoprávní věci nebo ve věci veřejnoprávní, tedy určit charakter konkrétního rozhodnutí a porušení povinnosti.

Podstatné pro posouzení věci je mimo jiné, že k rozhodování sporu v projednávané věci je příslušný Energetický regulační úřad podle ustanovení § 17 odst. 5 písm. d) energetického zákona.

Podle rozhodnutí zvláštního senátu, zřízeného podle zákona č. 113/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „konfliktní senát“ a „zákon o rozhodování některých kompetenčních sporů“) ze dne 13. 4. 2010, č. j. Konf 108/2009 - 11, patří pravomoci Energetického regulačního úřadu podle ustanovení § 17 odst. 5 energetického zákona do oblasti rozhodování soukromoprávních sporů.

Lze tedy souhlasit s krajským soudem, pokud dovodil, že, přestože se v hodnocení věci projevilo posouzení podmínek pro zvýhodněnou výkupní cenu a přestože zvýhodněná výkupní cena je výsledkem ingerence subvenční povahy, rozhodnutí Energetického regulačního úřadu spočívalo v řešení smluvních otázek ve vztazích založených na rovnosti mezi dvěma subjekty při dodávkách elektřiny. Předmětný právní názor vychází z charakteru žalobou napadeného rozhodnutí, které je zjevně rozhodnutím v soukromoprávní věci, neboť se jedná o spor o povinnosti účastníka k finančnímu plnění vyplývající ze smluvního vztahu mezi provozovatelem distribuční soustavy a výrobcem elektrické energie. Právní vztah mezi těmito subjekty je vztahem soukromoprávním, neboť mezi nimi nelze shledat vztah podřízenosti a nadřazenosti, který je typický pro vztah veřejnoprávní.

Energetický regulační úřad tedy rozhodoval o sporu soukromoprávního charakteru, in concreto o sporu z obchodního vztahu. Skutečnost, že část výkupní ceny je kompenzována z veřejných prostředků, nemůže na podstatě tohoto vztahu nic změnit.

V tomto směru lze odkázat i na nejnovější judikaturu konfliktního senátu, který dospěl ke shodnému závěru v právně obdobné věci, a to usnesení ze dne 20. 3. 2012, č. j. Konf 93/2011 - 9. Předmětem uvedeného usnesení byl spor o pravomoc vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů mezi Krajským soudem v Brně a Okresním soudem v Českých Budějovicích ve věci žaloby podané u okresního soudu podle části páté občanského soudního řádu. Žaloba směřovala proti rozhodnutí předsedy Energetického regulačního úřadu, který posuzoval spor mezi žalobkyní jako výrobkyní elektřiny z fotovoltaického zdroje, a účastnicí řízení, jako držitelkou licence na distribuci elektřiny, o výkup elektřiny z obnovitelných zdrojů podle ustanovení § 17 odst. 5 písm. d) energetického zákona. Konfliktní senát dospěl k jednoznačnému závěru, dle kterého je příslušný rozhodnout o žalobě proti takovému rozhodnutí předsedy Energetického regulačního úřadu, soud v občanském soudním řízení.

Na základě všech těchto skutečností byla kasační stížnost shledána nedůvodnou a Nejvyšší správní soud ji proto podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s. zamítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. června 2012

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu